

Aan:

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Datum: 28 mei 2025

Betreft: Reactie op consultatie Herziening Landelijke doelen Natura 2000

Geachte heer/mevrouw,

Stichting Het Geldersch Landschap waardeert de inspanning die is gedaan om de landelijke doelen voor Natura 2000 te herzien en concreter te maken. Echter, wij constateren dat de voorgestelde doelen nog steeds tekortschieten om robuust natuurherstel en het behoud van biodiversiteit in Nederland te garanderen. Uitdagingen zoals klimaatverandering, de stikstofcrisis en de energietransitie hebben grote gevolgen voor weerbaarheid van de natuur. Daarom is het noodzakelijk om strategisch, wetenschappelijk onderlegd beleid te voeren dat onzekerheden wegneemt rondom natuurherstel.

De voorgestelde doelen bieden ons inziens onvoldoende zekerheid voor het behalen van een gunstige staat van instandhouding (GSVI), en zijn daarmee niet genoeg gebaseerd op de ecologische facetten en actuele drukfactoren van de Natura 2000 gebieden. Wij pleiten ervoor om de GSVI de basis voor de doelen te laten zijn, en doelen niet lager te stellen dan het huidige areaal. Daarnaast vragen we om inzichtelijke wetenschappelijke verantwoording als doelen zijn verlaagd beneden de GSVI in het kader van ecologische haalbaarheid.

Hieronder lichten wij e.e.a. puntsgewijs toe.

1. Ontbrekende doelen voor soorten

Voor meerdere soorten zijn nog geen landelijke doelen geformuleerd. Dit betreft onder andere beschermde soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en soorten die inmiddels duurzaam in Nederland voorkomen maar waar nog geen gebieden zijn aangewezen, zoals de kraanvogel, zeearend en middelste bonte specht. Tevens ontbreken de doelen voor stadsvogels en boerenlandvogels, omdat die zich voornamelijk buiten Natura 2000 begeven. Ook voor deze soorten zijn er herstelverplichtingen. Wij verzoeken u de ontbrekende landelijke doelen voor bijlage IV-soorten, recent gevestigde soorten en voor stadsvogels en boerenlandvogels nog vast te stellen en waar dat logisch is mee te nemen bij de definitieve vaststelling van de landelijke Natura 2000-doelen.

2. Te lage doelen voor soorten en habitattypen

Voor een aanzienlijk deel van de soorten en habitattypen zijn doelen vastgesteld die lager liggen dan de wetenschappelijk geadviseerde waarden voor de GSVI. Vaak is gekozen voor het midden van een bandbreedte, terwijl het hanteren van de bovengrens juist wenselijk is om voldoende ecologische zekerheid in te bouwen. Zeker als herstelmaatregelen lokaal niet haalbaar blijken, is het van belang om elders ruimte te hebben via hogere landelijke doelen. Wij verzoeken u de landelijke doelen aan te scherpen door de bovengrens van de wetenschappelijke bandbreedtes als uitgangspunt te nemen, om zo meer ecologische zekerheid en flexibiliteit te creëren.

Dit punt heeft betrekking op meerdere soorten en habitattypen. Wij noemen enkele specifieke voorbeelden:

- a) *H3110 Zeer zwak gebufferde vennen, H3260A Waterranonkel, H6410 Blauwgraslanden, H7230 Kalkmoerassen:*

Het oppervlak voor een GSVI voor zeer zwakgebufferde vennen, rivieren en beken met waterplanten, blauwgraslanden en kalkmoerassen is hoger vastgesteld dan het geactualiseerde doel. Het geactualiseerde doel zou minimaal 160ha moeten zijn voor zeer zwakgebufferde vennen, 200ha voor beken en rivieren met waterplanten, subtype A – waterranonkel, 580ha voor blauwgraslanden en 33ha voor kalkmoerassen. Wij verzoeken het doel te verhogen naar minimaal de GSVI.

- b) *H4010A Hogere zandgronden, H6230 Heischrale graslanden:*

Momenteel is voor hogere zandgronden en heischrale graslanden geen kwantitatief doel vastgesteld. Een concreet doel is nodig om effectieve bescherming en natuurherstel te waarborgen. Wij vragen u om het doel te kwantificeren, met de GSVI als leidraad.

- c) *H6120 Stroomdalgraslanden:*

De minimale waarde van het geactualiseerde doel van stroomdalgraslanden ligt lager dan het benodigde oppervlak voor een GSVI. Het doel moet hoger zijn om de ecologische functie te behouden en vergroten. Wij verzoeken om de ondergrens van het geactualiseerde doel te stellen op 580ha, gelijk aan de GSVI.

3. Onvoldoende onzekerheidsmarge

Het hanteren van het strikt noodzakelijke als doel, zonder marge voor onzekerheden in uitvoering en ecologische condities, maakt dat het niet halen van een doel automatisch leidt tot het niet behalen van de gunstige staat van instandhouding. Daarmee is het juridisch en ecologisch kwetsbaar beleid. Door doelen iets hoger te stellen dan het strikt noodzakelijke wordt ruimte gecreëerd voor tegenvallers én flexibiliteit bij gebiedsgerichte afwegingen. Wij verzoeken u om in de definitieve vaststelling van de doelen structureel een ecologische onzekerheidsmarge in te bouwen, zodat het beleid juridisch robuuster en ecologisch effectiever wordt.

4. Onvoldoende aansluiting op de Natuurherstelverordening (NHV)

In de NHV is vastgelegd dat herstelmaatregelen uiterlijk in 2050 genomen moeten zijn voor nagenoeg de volledige benodigde referentieoppervlakte. Bij uitzondering kan er uitgeweken worden naar een percentage tussen de 90 en 100%. In de voorgestelde doelen wordt echter in meerdere gevallen onder de 90% van deze oppervlakte gebleven, zonder ecologische motivering. Dit is niet in lijn met de verordening en ondermijnt de juridische houdbaarheid van het nationale herstelplan. Wij verzoeken u de voorgestelde doelen in lijn te brengen met de verplichtingen uit de NHV, door minimaal de volledige benodigde referentieoppervlakte als uitgangspunt te hanteren.

Tot slot vragen wij om meer transparantie in de onderbouwing van keuzes die afwijken van wetenschappelijke adviezen. Een gedegen onderbouwing voorkomt juridische problemen op een later moment en draagt bij aan maatschappelijk draagvlak.

Wij danken u voor de mogelijkheid tot inspraak en vertrouwen erop dat u onze opmerkingen en kritiekpunten zult meenemen in de verdere herziening van de N2000-doelen.

Met vriendelijke groet,
STICHTING HET GELDERSCH LANDSCHAP

Michel van Maarseveen,
directeur-bestuurder